

Innkalling til møte i
PROGRAMSTYRET FOR PH.D.-GRADEN VED SV-FAKULTETET

torsdag 21. november kl 12.00-14.00
Sted: 1133 NHA-hus

Godkjenning av dagsorden.

VEDTAKSSAKER:

Sak 46: Endring av studieplanen for ph.d.-kandidater ved Økonomisk institutt
Saksnotat av 14.11.2013 vedlagt.

Forslag til vedtak: Programstyret slutter seg til forslaget om endring av studieplanen ved Økonomisk institutt.

DISKUSJONSSAKER:

Sak 47: Innføring av felles frister for undervisningsplanleggingen på ph.d.-nivå?
Saksnotat av 14.11.2013 vedlagt

Sak 48: Diskusjon av årsplantiltak - ph.d.
Leder av Programstyret presenterer forslag til tiltak i møtet.

Sak 49: Diskusjon av behovet for og organiseringen av veilederopplæring ved fakultetet/enhetene
Enhetene forbereder forslag til møtet.

ORIENTERINGSSAKER (inklusive fullmaktssaker)

Sak 50: Referatet fra møte 10.10.13 i Programstyret
Referatet er lagt ut på programstyrets nettsider (under møter og referater:
www.sv.uio.no/forskning/doktorgrad-karriere/forskerutdanning/ph.d.-programstyret/)

Sak 51: Rapport fra arbeidsgruppe nedsatt for å vurdere ph.d.-kurset i vitenskapsteori
Saksnotat av 29.10.2013 vedlagt.

Sak 52: Innstilling av samfunnsfaglige søkere til UNIFOR-legater der fakultetet gir eller er med på å gi innstilling.
Leder av Programstyret har fullmakt til, på vegne av Programstyret/fakultetet, å avgi

innstilling til disse UNIFOR-legatene/stipendene. Til søknadsfristen 15.10.2013 gjaldt det to legater, og forskningsdekan Geir B. Asheim avga innstillingene.

a) Søkere til Kirkeruds legat

Disponibelt beløp for utdeling: Inntil kr. 29.000,-. SV-fakultetet innstilte Kjersti Lohne (kr. 10.000,-)

b) Søkere til Wenzins legat (fra fakultetene JUS, MED, SV og UV)

Maksimalbeløpet totalt var kr 270.000,-. Det var fem søkere, en fra SV-fakultetet. SV-fakultetet innstilte Kimberly Wynne (kr. 24.000,-)

Sak 53: Møtedatoer 2014

20. februar 2014

22. mai 2014

18. september 2014

20. november 2014

Sak 54: Eventuelt

Geir B. Asheim
Leder av Programstyret

Cecilie W. Lilleheil
Sekretær

Til: Programstyret for ph.d.-programmet ved SV-fakultetet
Fra: Programstyrets leder
Dato: 14. november 2013

VEDTAKSSAK

Endring av studieplanen ved Økonomisk institutt

Økonomisk institutt ønsker endre studieplanen for kandidater ved instituttet for å styrke deler av opplæringsdelen og for å presisere hvilke krav som gjelder for artikkelbaserte avhandlinger (se vedlegg 1).

Endringer i opplæringsdelen foreslås innført for kandidater som tas opp på programmet frå og med 1.1.2014.

Krav til artikkelbaserte avhandlinger gjelder for kandidater som tas opp på programmet frå og med høsten 2014.

Forslag til vedtak: Programstyret slutter seg til forslaget om endring av studieplanen ved Økonomisk institutt.

VEDLEGG 1:

Søknad fra Økonomisk institutt

Økonomisk institutt
13. november 2013

Ph.D.-program i samfunnsvitenskap, studieretning for samfunnsøkonomi – revisjon av studieplanen

Studieplanen for studieretningen i samfunnsøkonomi ble revidert i 2009. Endringen den gang innebar blant annet etableringen av nye obligatoriske kurs, klarere krav til progresjon og oppholdsplikt for doktorgradsstudenter med ekstern finansiering. Sammen med begrensningen av opptak til programmet kun en gang pr. år og samordning av opptak og ansettelse av egne stipendiater, virket disse endringene i stor grad etter hensikten.

På ett punkt har imidlertid endringene ikke helt virket slik som instituttet hadde håpet; vi har ikke lyktes med å få tilstrekkelig mange nok av våre studenter til å ta de obligatoriske kursene som del av mastergraden. Dette var bakgrunnen for instituttstyrets vedtak i juni 2013, om å innføre endrede opptakskrav (se eget brev datert 19. juni 2013).

Opplæringsdelen under ph.d.-programmet

Opplæringsdelen består av de tre delene «Seminarpresentasjon og deltakelse på forskningsseminar», «Kurskrav» og «Faglig formidling». Instituttet ønsker å styrke de to første punktene.

Kurskrav

Økonomisk institutt har hatt, og har fremdeles et ønske om at opplæringsdelen skal tilsvare 45 studiepoeng. Ved å kreve at to av de tre obligatoriske emnene er gjennomført før opptak (jfr. tidligere vedtak), vil instituttet sikre at doktorgradsstudentene får plass til doktorgradskurs ut over de obligatoriske. Doktorgradsutvalget ønsker å presisere følgende i forhold til tidligere vedtak:

- To av de tre obligatoriske emnene skal være **avlagt og bestått med karakter C eller bedre** før opptak til ph.d.

Seminarpresentasjon og deltakelse på forskningsseminar

Dagens krav er tre-delt: i) Kandidaten skal presentere et arbeid ved instituttets ph.d.-workshop som vanligvis avholdes i 3. semester av opptaksperioden (midtveisevaluering), ii) Kandidaten skal minst en gang presentere et arbeid innenfor et tema knyttet til sin avhandling ved ett av instituttets forskerseminarer, og iii) Kandidaten skal delta minst 20 ganger på forskningsseminarer.

Instituttet foreslår å endre disse retningslinjene på tre måter, dels ved å kreve ytterligere en presentasjon, dels ved å presisere at presentasjonen av et arbeid innenfor tema knyttet til avhandlingen skal komme før siste semester før innlevering, og dels ved å fjerne det eksplisitte kravet om å delta 20 ganger på forskningsseminarer.

Forslaget om ytterligere én presentasjon kommer på bakgrunn av et ønske om å styrke opplæringen i å fremlegge og å argumentere for et vitenskapelig arbeid, spesielt med hensyn

til på relativt kort tid (som ofte er vanlig på vitenskapelige konferanser og i andre sammenhenger) å kunne presentere et forskningsresultat på en effektiv og klar måte. Det foreslås at denne presentasjonen legges til slutten av studiet og får form av et "job-market seminar", med deltagelse av forskere som er flinke til og har god erfaring med å presentere arbeider.

Forslaget om å fjerne det eksplisitte kravet om å delta i et visst antall ganger på forskningsseminarer, har en rent praktisk begrunnelse. I og med at alle doktorgradsstudenter nå har sin arbeidsplass ved instituttet i minst ett år, og de forøvrig både oppfordres til og synes å være svært motivert for å delta på seminarer, blir kravet i praksis (over)oppfylt av seg selv.

På denne bakgrunn foreslås følgende tekst:

"Doctoral students shall make three presentations during the course of their studies. First, students shall present a paper at a seminar/workshop organised by the Department of Economics' Doctoral Committee, normally in the third semester. The purpose of the presentation is to facilitate an early start to the writing of the thesis and to provide feedback on the research plan.

Second, students shall present a paper from the thesis at one of the research seminars of the Department of Economics, normally one semester prior to expected submission of the thesis. The seminar should be open to participants from outside the Department. The purpose of the presentation is to provide training in addressing an academic audience and to get feedback on the content of the research project.

Third, students shall make a short presentation of a paper at a seminar organised by the Department of Economics' Doctoral Committee, normally in the last or penultimate semester. The seminar will take the form of a "job-market seminar" and experienced researchers from the Department of Economics will be present. The purpose of the presentation is to provide training in communicating research results clearly and convincingly in a short period of time."

Endringen bør gjelde for kandidater som tas opp på programmet fra og med 2014.

Presisering av krav til artikkelbaserte avhandlinger

Økonomisk institutts krav er forankret i fakultetets retningslinjer for artikkelbaserte avhandlinger, vedtatt av Programstyret for ph.d.-programmet 21.09.2006, revidert 20.09.2012. Under punkt 2 Omfang av artikler, gjelder følgende:

"Avhandlingen, utenom den innledende delen, bør normalt svare til tre tidsskriftartikler av vanlig størrelse med kandidaten som eneforfatter. Dersom det er medforfattere til en eller flere artikler, kan det være grunn til å utvide antall artikler slik at kandidatens selvstendige bidrag og omfattende innsats kommer tydelig fram. Det er en forutsetning for vurdering av en doktorgradsavhandling at kandidaten er hovedforfatter og har et omfattende faglig ansvar for et flertall av de artikler som inngår i avhandlingen."

Det har vist seg at det både blant doktorgradsstudenter og veiledere har vært en viss usikkerhet om hva

som ligger i denne regelen. Problemstillingen er diskutert i flere fora, og det har avslørt betydelige variasjoner i oppfatningene, både om hvordan regelen burde praktiseres, og om hvordan den er og har vært praktisert. På den bakgrunn ble det utarbeidet et forslag til presisering av regelen. Det er generelt sett god oppslutning om denne presiseringen, om enn med visse avvikende synspunkter. Forslaget nedenfor har tatt høyde for synspunkter som er fremkommet.

Det understrekes at forslaget er ment som en presisering av gjeldende praksis, ikke som en endring av den. På ett punkt (se pkt. 4 nedenfor) kan det imidlertid hevdes at forslaget innebærer en viss oppmykning; selv om det i de senere år har blitt godkjent avhandlinger med tre arbeider hvorav ett eller flere med medforfatter(e), har de fleste avhandlinger med medforfattere inneholdt flere enn tre arbeider. Det er imidlertid bred enighet på instituttet om at det bør kunne aksepteres at ett av tre arbeider har én medforfatter, særlig sett i lys av ønskeligheten av at studentene skriver sitt første arbeid sammen med veileder, noe de ikke bør "straffes for".

Forøvrig har presiseringen også til hensikt å gi studenter og veiledere signaler om hvordan det er ønskelig at arbeidet legges opp. Det gjelder dels det ovennevnte punktet om at ett av tre arbeider kan ha én medforfatter (underforstått veileder), men kanskje særlig de to siste punktene. Det er ikke ønskelig at studentene sprer doktorarbeidet tynt utover mange prosjekter (derfor "normalt ikke mer enn fire arbeider"), eller at de ikke i tilstrekkelig grad har et helhetlig ansvar for prosjektene de deltar i (derfor "normalt ikke flere enn totalt fire medforfattere"). Det er selvfølgelig ønskelig at studentene inngår i prosjekter sammen med andre, men ikke i den grad at de mister det "omfattende faglige ansvar" som omtalt i regelen.

På bakgrunn av dette ber vi om at Økonomisk institutt gis anledning til å ha en egen presisering til krav til avhandlinger i samfunnsøkonomi – med presisering om omfang av artikkelbaserte avhandlinger:

Norsk

1. En artikkelbasert avhandling skal bestå av minst tre artikler i et format som tilsvarer det man finner i standard artikler i typiske internasjonale fagtidsskrifter i samfunnsøkonomi.
2. Dersom én av artiklene fremstår som mer omfattende enn en typisk tidsskriftsartikkel, kan de øvrige artiklene være mindre omfattende.
3. Minst én av artiklene skal være eneforfattet. Den skal være i full størrelse og omfang.
4. Dersom en artikkel har flere enn én medforfatter, eller flere enn én av artiklene har medforfatter(e), skal avhandlingen som hovedregel inneholde flere enn tre artikler.
5. Avhandlingen skal normalt ikke inneholde flere enn fire artikler.
6. Dersom man tar antallet medforfattere for hver enkelt artikkel og summerer disse over alle artikler, skal summen normalt ikke overstige fire.

English

1. An article-based thesis shall consist of at least three papers in a format corresponding to that of standard articles in typical international academic journals in Economics.
2. If one of the papers is larger in scale or scope than a typical journal article, the other papers may be correspondingly smaller.
3. At least one of the papers shall be single-authored. This paper shall be of full scale and scope.
4. Normally, if one paper has more than one co-author, or more than one of the papers have co-author(s), then the thesis shall consist of more than three papers.

5. Normally, the thesis shall not consist of more than four papers.

6. Normally, taking the number of co-authors of each paper and summing these over all papers, the total shall not exceed four.

Siden disse endringene innebærer endringer i kravene, og i noen grad i skjerpende retning, foreslår instituttet at de trår i kraft for kandidater som tas opp på programmet fra og med høsten 2014.

Til: Programstyret for ph.d.-programmet ved SV-fakultetet
Fra: Sekretæren
Dato: 14. november 2013

DISKUSJONSSAK

Felles frister for undervisningsplanlegging – ph.d.?

I dag er det stor variasjon i tiden fra et ph.d.-emne annonseres til det arrangeres. Tid er en knapp ressurs for ph.d.-kandidater, og opplæring gjennom deltakelse i ph.d.-emner er et svært viktig element i forskerutdannelsen. For å gi ph.d.-kandidatene mulighet til å planlegge og utnytte tiden best mulig bør ph.d.-emner annonseres tidlig.

Et mulig tiltak for å skape bedre forutsigbarhet for ph.d.-kandidatene er å innføre frister i undervisningsplanleggingen for faste/ obligatoriske ph.d.-emner, i tråd med praksis for emner på i bachelor- og masterprogrammene ved fakultetet (se frister i vedlegg 1). Fordelene med å velge de samme fristene som for undervisningsplanleggingen på lavere grad er at disse fristene er innarbeidet i undervisningsplanleggingen, på tvers av fag. Det vil fremdeles være anledning til å planlegges emner med lengre tidshorisont enn det fristene for undervisningsplanlegging legger opp til.

En slik omlegging vil omfatte et ulikt antall emner ved enhetene, siden studieplanene er forskjellige i hvor mange emner som er faste/ obligatoriske. For studieretninger med stor valgfrihet i opplæringsplanen vil forutsigbarheten knyttet til valgfrie emner også være viktig. Samtidig er det ønskelig å beholde noen grad av fleksibilitet knyttet til valgfrie emner – slik at ph.d.-emner *kan* arrangeres i forbindelse med gjesteforskerbesøk og liknende.

Å planlegge med god tidshorisont hindrer ikke frafall fra planlagte kurs, men det kan øke rekrutteringsgrunnlaget – dersom annonseringen er god. Den nasjonale forskerkursportalen for samfunnsvitenskapelige fag er en mulighet for nasjonal annonsering av åpne ph.d.-kurs. Større grad av nasjonalt samarbeid om relevante ph.d.-emner kan også øke kandidatgrunnlaget for disse emnene.

Programstyret bes diskutere:

- *Hvordan bør undervisningsplanleggingen på ph.d.-nivå organiseres? Er det hensiktsmessig å innføre frister i undervisningsplanleggingen?*

VEDLEGG 1: Utvalgte frister i undervisningsplanleggingen på lavere grad

For vårsemesteret 2014:

- 20. september - Frist for innmelding av emner for våren
- 20. november - Frist for emnebeskrivelser og semestersider for vårens emner
- 26. november – Semestersider for våren 2014 publiseres på nett
- 13. desember – Første frist for å melde seg til vårens emner
- 1. februar – Frist for å melde seg til emner for vårsemesteret

For høstsemesteret 2013:

- 13.mars - Frist for innmelding av emner for høsten
- 14. mai - Frist for emnebeskrivelser og semestersider for høstens emner
- 23. mai - Semestersidene for høsten 2013 publiseres på nett
- 13. juni – Første frist for å melde seg til høstens emner
- 1. september – Frist for å melde seg til emner for høstsemesteret

Til: Programstyret for ph.d.-programmet ved SV-fakultetet
Fra: Leder av programstyret
Dato: 29. oktober 2013

ORIENTERINGSSAK

Rapport fra arbeidsgruppe nedsatt for å vurdere ph.d.-kurset i vitenskapsteori

29.10.2013

Innledning

På oppdrag fra dekanatet ved Det samfunnsvitenskapelige fakultet ble det våren 2013 nedsatt en arbeidsgruppe for å vurdere fakultetets ph.d.-kurs i vitenskapsteori. Følgende medlemmer ble oppnevnt:

Professor Geir B. Asheim (ØI/forskningsdekan), leder
Anne Inger Helmen Borge (PSI)
Christian Krohn-Hansen (SAI)
Jo Thori Lind (ØI)
Taran Thune, (TIK, ansvarlig for vitenskapsteorikurset V13)
Rådgiver Cecilie W. Lilleheil (SV) har vært gruppens sekretær.

Arbeidsgruppen hadde ett møte, 21. august 2013.

Mandat

Arbeidsgruppen ble gitt følgende mandat:

Mandat for arbeidsgruppe for å vurdere ph.d.-kurset i vitenskapsteori.

Arbeidsgruppen bes om å gjøre en vurdering av ph.d.-kurset i vitenskapsteori og om å komme med forslag til hvordan ph.d.-forskriftens krav om innføring i vitenskapsteori og vitenskapsmetode best kan tilfredsstilles i framtiden.

Bakgrunn

Fakultet har et overordnet ansvar for å tilby alle ph.d.-kandidater ved fakultetets ph.d.-program et kurs i Vitenskapsteori med etikk. Kurset er obligatorisk (jfr. § 8.1 av *Forskrift for graden philosophiae doctor (ph.d.) ved Universitetet i Oslo*).

Fra og med 2012 ble den administrative og faglige koordineringen av kurset delegert fra SV-fakultetet til Senter for teknologi, innovasjon og kultur (TIK), i utgangspunktet for en treårsperiode. Kurset består av to deler: *SV9101 – Kurs i vitenskapsteori* og *SV9102 – Forskningsetikk*.

Ph.d.-programmet består av syv studieretninger, der studieretningen ved Psykologisk institutt er klart størst. Av 67 disputaser i 2012 kom 35 kandidater fra Psykologisk institutt.

I dialogmøte om forskerutdanningen mellom Økonomisk institutt og fakultetet 20.2.13 orienterte forskningsleder ved ØI om at instituttet ønsket å tilby et eget kurs i vitenskapsteori primært for økonomer, men med anledning til deltakelse for kandidater fra andre fagmiljøer.

I Programstyret for ph.d.-programmet 21. februar 2013 var kurset i vitenskapsteori en diskusjonssak. Evalueringen fra kurset høsten 2012 ble presentert i møtet. I møtet ble det antydnet at flere institutt kunne tenke seg å tilby egne varianter av kurset i vitenskapsteori.

Det var alminnelig oppslutning i Programstyret om å starte en prosess for å skaffe et bedre beslutningsgrunnlag for hva som skal skje videre med kurset i vitenskapsteori.

Presisering av mandat

Arbeidsgruppen anser det ikke som sin primære oppgave å diskutere vitenskapsteorikursets innhold, men å foreslå og diskutere alternative modeller for organisering som studieretningene kan enes om.

Erfaringer med den eksisterende modellen for vitenskapsteorikurset

TIK har revidert vitenskapsteorikurset på grunnlag av de erfaringene som er blitt høstet V12, H12, og V13, og på bakgrunn av de emneevalueringene som er blitt foretatt da. I emneevalueringen for V13 svarer 2 av 21 respondenter at de er svært misfornøyd med kurset som helhet (SV9101 og SV9102). De øvrige 19 sier de er litt fornøyd eller svært fornøyd.

Seminarene, etikkdelen og paneldebatten fremheves som særlige positive elementer. Det er derimot behov for bedre koordinering og informasjonsflyt mellom forelesere og seminarledere.

Av særlige utfordringer i kurset påpekes balansen mellom de ulike fagdisiplinene både i undervisningen og særlig i pensum.

Det er ikke entydig at kandidatene ønsker spesialisering innen sin disiplin (selv om noen også uttrykker dette). Mange av kandidatene uttrykker interesse og læringsutbytte av å diskutere sitt fag og sin disiplins tradisjoner og metoder i lys av andre fagområder, men ønsker en mer balansert framstilling.

Mulige hovedmodeller

Det finnes to aktuelle hovedmodeller for kurset i vitenskapsteori:

(a) En justert versjon av dagens modell, med ett felles kurs i vitenskapsteori.

(b) Flere ulike tilbud til kandidatene, forankret i ulike fagområder.

Alternativ (b) kan organiseres som en tredje sommerskoleuke i første halvdel av august. Det kan f.eks. tilbys tre ulike kurs i samme uke:

(i) Ett kurs for samfunnsøkonomikandidater og andre kvantitativt orienterte kandidater.

(ii) Ett kurs for psykologikandidater.

(iii) Ett kurs for andre kandidater, med et innhold som ligner det nåværende kurset.

Hvert av kursene gis av en foreleser, i likhet med andre sommerskolekurs, med 5 eller 6 studiepoengs uttelling avhengig av om etikkdelen er med. Kurset for samfunnsøkonomikandidatene kan videreføre det kurset som ØI allerede har igangsatt.

Kostnaden for en slik tredelt løsning vil antakelig være langt lavere enn dagens modell. Dagens modell for vitenskapsteorikurset koster i størrelsesorden det samme som alle 10 sommerskolekursene, når sommerskolens inntekter fra eksterne studenter er trukket fra.

En forutsetning for alternativ (b) er at også Psykologisk institutt ønsker et eget kurs i vitenskapsteori for egne kandidater.

Anbefalinger

Psykologisk institutt ønsker at psykologikandidatene fortsatt skal følge fakultetets vitenskapsteori. PSI ønsker dermed ikke å opprette et eget kurs, som er en forutsetning for modell (b). Arbeidsgruppens anbefalinger begrenser seg derfor til å foreslå forbedringer i den eksisterende modellen for vitenskapsteorikurset.

Arbeidsgruppen foreslår det følgende:

- De ulike fags perspektiv må presenteres på fagets egne premisser. Pensum må rettes mer mot tekster «innenfra» og i mindre grad ett fags kritikk av andre fag. Alle fagmiljøer må ta ansvar for å foreslå slike tekster til kursansvarlig – og bidra med undervisningsressurser inn i undervisningen.
- Kandidatene ved Psykologisk institutt utgjør en stor gruppe av ph.d.-gruppen. Deres faglige interesser må innarbeides bedre i kurset.
- Kurset må fremover skape en arena for tverrfaglighet gjennom at fagenes posisjoner presenteres på egne premisser.

Økonomisk institutt ønsker fremdeles å tilby sine kandidater et eget kurs i vitenskapsteori.

Organiseringen av vitenskapsteorikurset fra og med 2015 (etter utløpet av den treårsperioden hvor vitenskapsteorikurset er delegert til TIK) vil måtte vurderes i 2014. De ansvarlige for de forskjellige studieretningene anbefales å vurdere hvordan de ønsker at vitenskapsteori-opplæringen for egne kandidater skal legges opp.